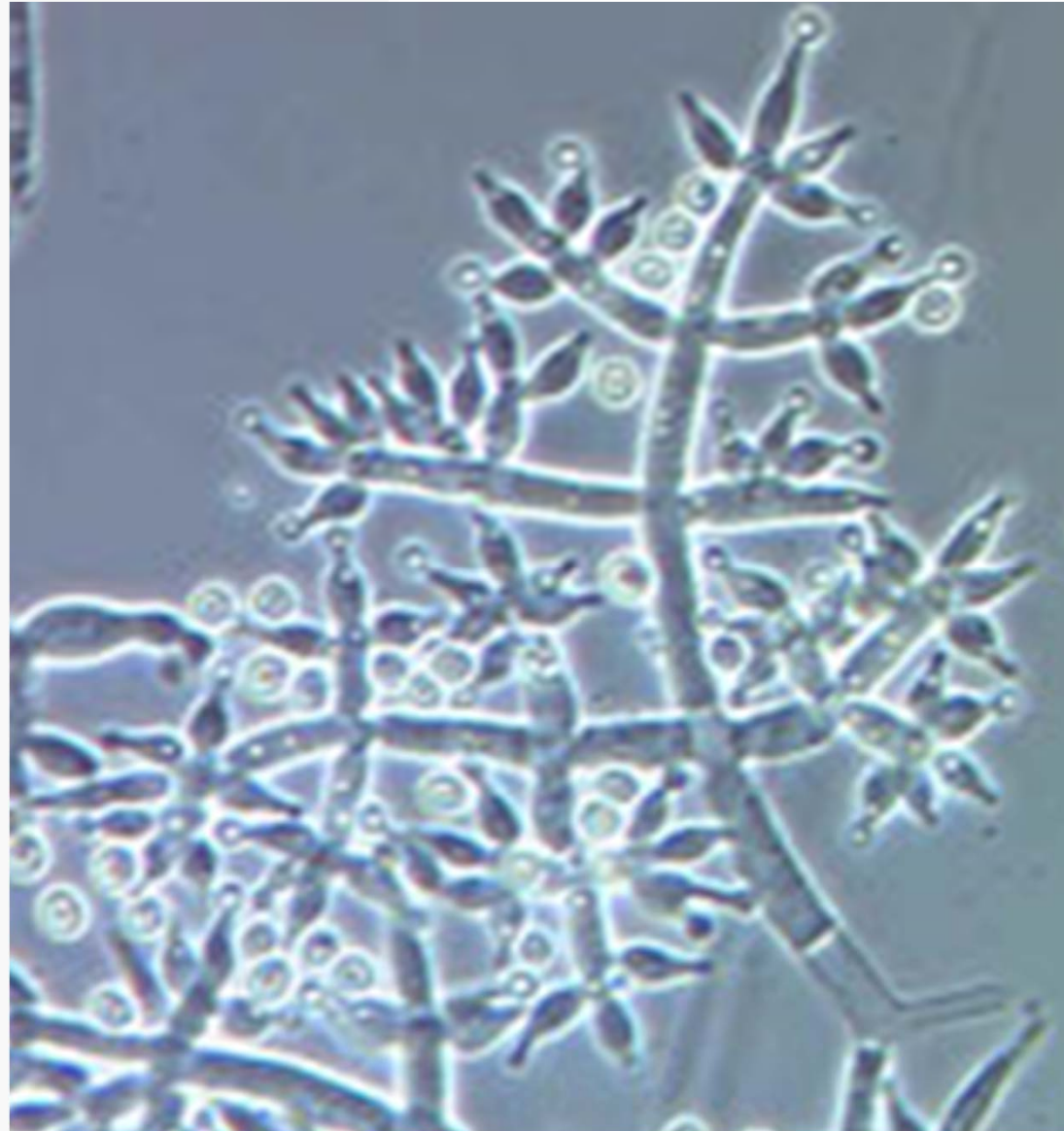

ထရိုင်နိုဒါးမားမို

.အပင်ရောဂါသုတေသနဌာနစု
၁၆.၉.၂၀၂၃

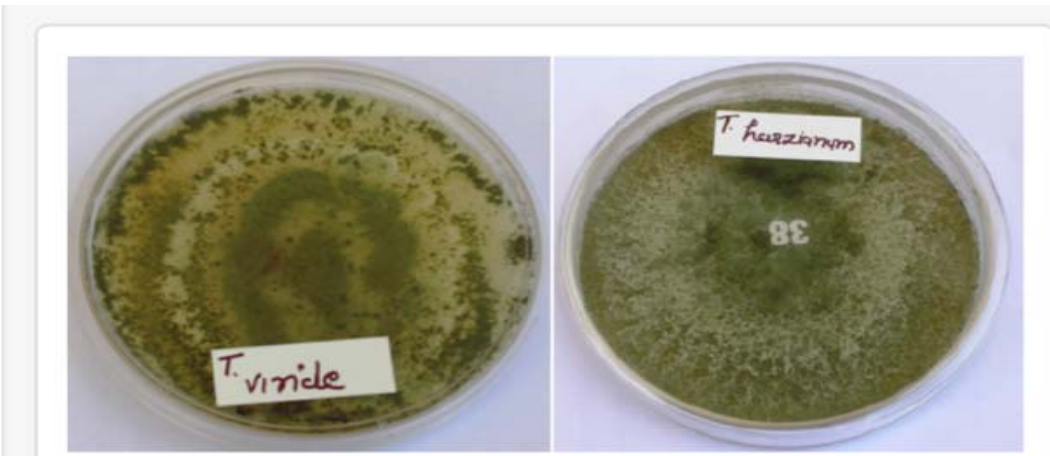
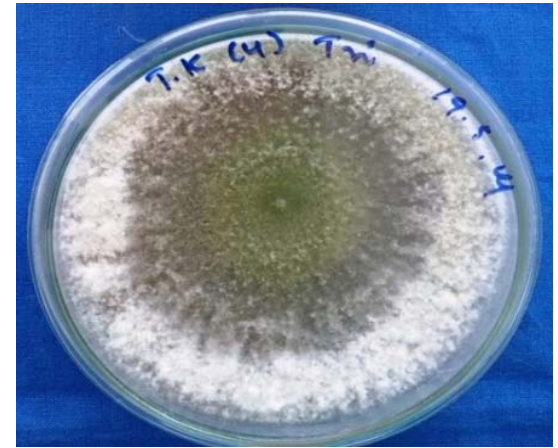
ထရိုင်ဆိုဒါးမားမို

- ✓ ထရိုင်ဆိုဒါးမားမိုသည် အကျိုးပြုအဏုဇီဝကပ်ပါးမို
- ✓ မြေကြီး၊ အပင်အမြစ်ပတ်ဝန်းကျင် နေထိုင်
- ✓ ကွန်ပေါင်း/အမ်ဇိုင်းအမျိုးမျိုးထုတ်နိုင်

စိုက်ပျိုးရေးတွင် အကျိုးပြုပုံ

- (၁) သီးနှံမြေဆောင်ရွက်ရန်များကို ကာကွယ်နှိမ်နင်းနိုင်
- (၂) အပင်ကြီးထွားမှုကိုလည်း အားပေး
- (၃) အပင် အကြွင်းအကျန်များကို မြေဆွေးပုံ ပြုလုပ်ရာတွင် လျှင်မြန်စွာ ဆွေးမြေ့နိုင်

(၁) သီးနှံရောဂါဖြစ်သက်ရှိများအား ကာကွယ်နိုင်သည့် ထရိုင်ခိုဒါးမား၏အစွမ်းသတ္တိများ (Bio-pesticide)

- » **Mycoparasitism** (သီးနှံရောဂါဖြစ်မှုအား ကပ်ပါးပြုခြင်း)
  - penetrates into pathogen mycelium by degradation of its cell wall
- » **Antagonism** (သီးနှံရောဂါဖြစ်မှုအား ဟန့်တားနိုင်သည့် ကွန်ပေါင်းများထုတ်ခြင်း)
  - excretes antifungal metabolites (antibiotics, antagonistic proteases and cell wall degrading enzymes) to inhibit pathogens directly
- » **Competition** (သီးနှံရောဂါဖြစ်မှုနှင့်အပြိုင် ရေ၊ နေရာ၊ အာဟာရများ ရယူခြင်း)
  - can get water, nutrients, space and oxygen so that it can destroy, even get rid of some pathogens in the same environment
- » **Induced resistance** (Salicylic acid ထုတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် သီးနှံရောဂါဖြစ်မှု အပေါ် အပင်များ၏ခံနိုင်ရည်ရှိမှုကို တိုးစေခြင်း)
  - induce production of salicylic acid, thereby some crops can resist against specific pathogens

Inactivation of the pathogen's enzymes

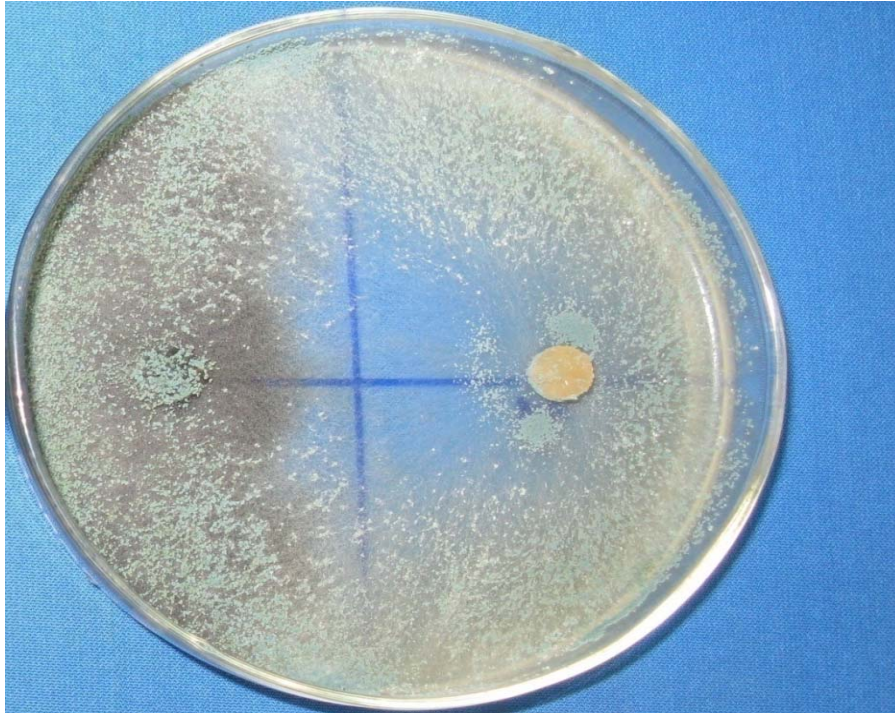
ကာကွယ်နှိမ်နင်းနိုင်သော ရောဂါများ

သီးနှံမြေဆောင်မှုရောဂါ (Soil-borne fungus diseases)

- *Sclerotium* spp. ကြောင့်ဖြစ်သော ခါးရီ ရောဂါများ
- *Rhizoctonia* spp. ကြောင့် ဖြစ်သော မြစ်ခြောက်ဆွေး၊ မြစ်ပုပ်နှင့် ရွက်ဖုံးခြောက်ရောဂါများ
- *Pythium* spp. ကြောင့် ဖြစ်သော ပင်ညှိုးရောဂါများ
- *Aspergillus* spp. ကြောင့် ဖြစ်သော ပင်ရင်းပုပ် ရောဂါများ
- *Fusarium* spp. ကြောင့် ဖြစ်သော ပင်ညှိုးရောဂါများ

✓ မြေပြင်ချိန်နှင့် စိုက်ထယ်ရေးပြင်ချိန်တို့၌ ထည့်ပေးခြင်းဖြင့် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုကို ကြိုတင်ကာကွယ် လျော့ချနိုင်ပါသည်။

(Dual Culture Method)

Rhizoctonia bataticola +
Trichoderma harzianum

Sclerotium rolfsii +
Trichoderma harzianum

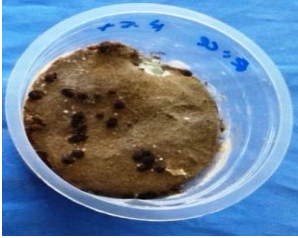
ထရိုင်ဒိုဒါးမားမှို၏နှမ်းရိုးမဲရောဂါအပေါ် ကာကွယ်နိုင်မှုကို လေ့လာခြင်း

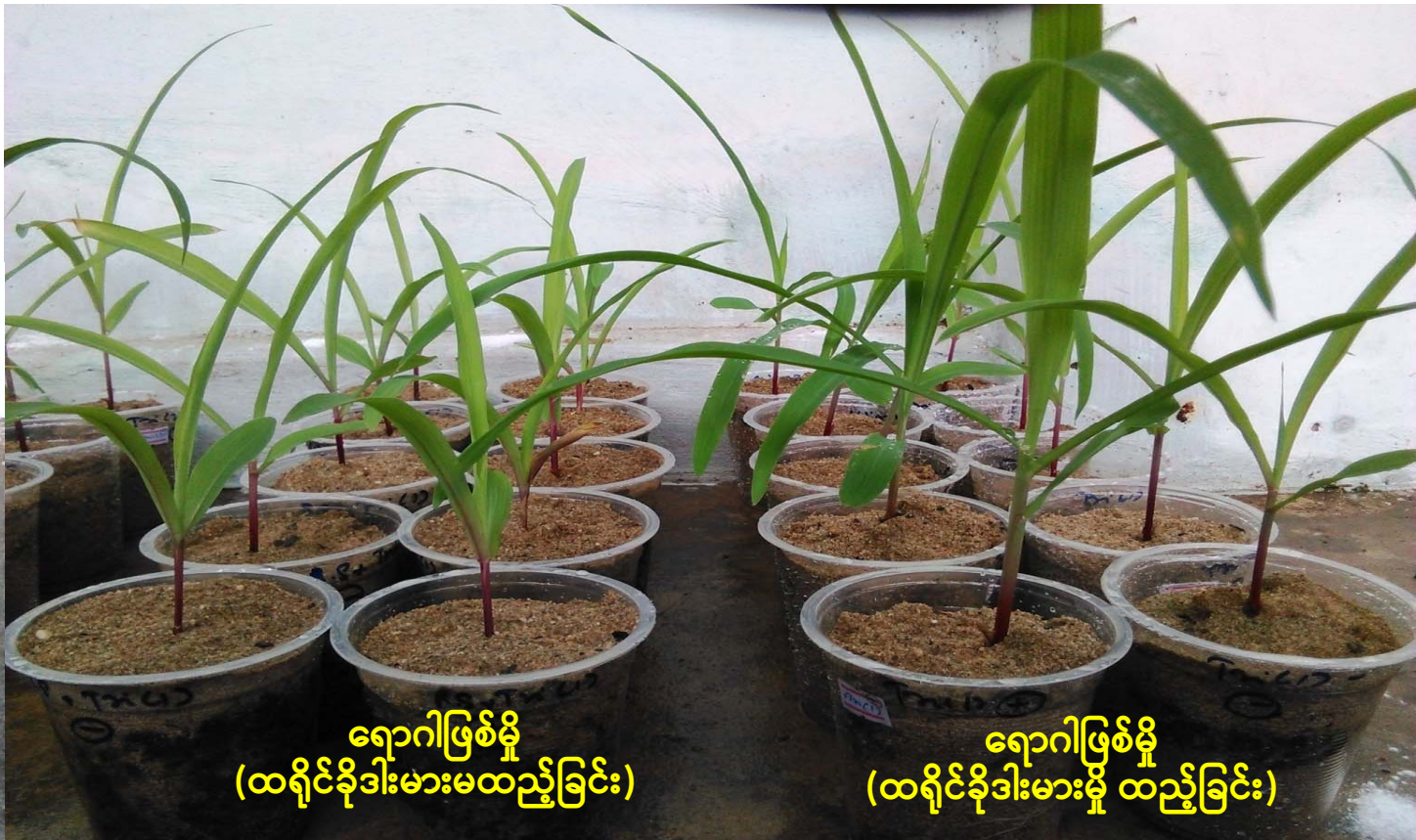
နှမ်းရိုးမဲရောဂါဖြစ်မှု ထည့်ခြင်း (ထရိုင်ဒိုဒါးမား မထည့်ခြင်း)

နှမ်းရိုးမဲရောဂါဖြစ်မှု ထည့်ခြင်း (ထရိုင်ဒိုဒါးမား ထည့်ခြင်း)

ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှို၏ ပြောင်းဖူးရွက်ဖုံးခြောက်ရောဂါအပေါ် ကာကွယ်နိုင်မှုကို လေ့လာခြင်း

ရောဂါဖြစ်မှု ကြောင့် အပင်များ ရောဂါကျရောက်နေပုံ

ရောဂါဖြစ်မှု (ထရိုင်ဆိုဒါးမားမထည့်ခြင်း)

ရောဂါဖြစ်မှု (ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှို ထည့်ခြင်း)

မြေကြီးထဲတွင်ထရိုင်နိုဒီးမားမှို
ထည့်သွင်း၍ ပင်ညှိုးရောဂါကို
ကာကွယ်ကုသခြင်း

မြေကြီးထဲတွင်ထရိုင်နိုဒီးမားမှိုထည့်သွင်းခြင်းနှင့်
မျိုးစေ့ကို ထရိုင်နိုဒီးမားမှိုဖြင့် လူးနယ်စိုက်ပျိုး၍
ပင်ညှိုးရောဂါကို ကာကွယ်ကုသခြင်း

ပင်ညှိုးရောဂါကို ကာကွယ်ကုသခြင်း မျိုးစေ့ကို
လာဘီလိုက်မှိုသတ်ဆေးဖြင့် လူးနယ်စိုက်ပျိုး၍

ကာကွယ်ကုသမှုမပြုလုပ်ထားခြင်း

ကာကွယ်ကုသမှုမပြုလုပ်ထားခြင်း

ကာဗင်ဒါဇင်မိုသတ်ဆေးဖျန်းခြင်းဖြင့်
ပင်ညှိုးရောဂါကိုကာကွယ်ကုသခြင်း

- ပဲမြစ်ခြောက်ဆွေးရောဂါနှင့် ပင်ညှိုးရောဂါကို ကာကွယ်ကုသရန် မျိုးစေ့များကို ထရိုင်ဒိုဒါးမားမို (သို့မဟုတ်) လာဘီလိုက် မိုသတ်ဆေးဖြင့် လူးနယ်စိုက်ပျိုးပါ။ (သို့မဟုတ်)
- ထရိုင်ဒိုဒါးမားမိုမျိုးထုပ်များကို မြေပြင်ချိန်တွင် တစ်ဧကလျှင် (၆၀) ထုပ်နှုန်းဖြင့် ကြဲပက်ထည့်သွင်း၍ သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးပါ။
- ပဲပင်များစိုက်ပျိုးပြီး (၂) ပတ်သားအတွင်းတွင် ရောဂါလက္ခဏာတွေ့ရပါက လာဘီလိုက်မိုသတ်ဆေးကို အကပ်ပါ ဆေးသန်းအတိုင်း (၁၀) ရက်ခြား (၁) ကြိမ်နှုန်းဖြင့် (၁) ကြိမ်ဖျန်းပါ။

ကြက်သွန်နီမှည့်ပျောက်စွန်းရောဂါ

- ❖ ထရိုင်ဆိုဒါးမားမို ၉ ကီလို/ဧက နှုန်းဖြင့်မြေခံထည့်ပေးခြင်း၊
- ❖ ထရိုင်ဆိုဒါးမားမိုကို မြေတွင်ထည့်ပြီး အပင် ပေါ်မှ ရောဂါလက္ခဏာစတင်မြင်ရချိန်တွင် ထရိုင်ဆိုဒါးမားမိုကိုထပ်ဖျန်းခြင်း၊
- ❖ Propiconazole နှင့် Topsinဖျန်းခြင်း၊ Propiconazole တစ်မျိုး တည်းဖျန်းခြင်း၊ Topsin တစ်မျိုးတည်းဖျန်းခြင်း စသည့်စမ်းသပ်ချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
- ❖ တွေ့ရှိချက် အရစမ်းသပ်ပြုမူချက်အသီးသီးသည် ရောဂါကာကွယ်မှုမပြုလုပ်သော ဗလာကွက်ထက် ကြက်သွန်နီမှည့်ပျောက်စွန်းရောဂါ ပြင်းထန်မှု ကို ၂၇.၉၁ %မှ ၈၃.၃၃ % ထိ လျော့ချနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

(၂) ထရိုင်ခိုဒါးမားမို၏သီးနှံပင် ကြီးထွားဖြစ်ထွန်းမှုဆိုင်ရာ အစွမ်းသတ္တိများ (Plant growth promoter)

- ✓ အပင်ကြီးထွားမှုကို အားပေးသည့် ဟော်မုန်းထုတ်နိုင်
- ✓ အပင်များ၏ အဟာရများ စုပ်ယူအသုံးပြုမှုကို တိုးစေနိုင်
- ✓ အပင်များအတွက် rock phosphate, Fe, Mn, Cu and Zn စသည့် ဓာတ်များကိုလည်း ပျော်ဝင်လွယ်အောင် ကူညီပေး
- ✓ အပင်အတွက် နိုက်ထရိုဂျင် အသုံးပြုမှု စွမ်းရည်ကိုလည်း တိုးတက် စေနိုင်
- ✓ အပင်များအား အဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ ရေငတ်ခြင်းစသည့် (abiotic stress) ကို ခံနိုင်ရည်ရှိစေ

➤ ပျိုးခင်း၊ ပျိုးဘောင်တို့တွင် အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ပျိုးပင် ကျန်းမာသန်စွမ်းစေပါသည်။

ထရိုင်ခိုဒါးမားမှို၏သီးနှံပင် ကြီးထွားမှုအပေါ် စမ်းသပ် လေ့လာခြင်း

ခရမ်းလျှိုးပင်များ

ထရိုင်ခိုဒါးမား မထည့်ခြင်း

ထရိုင်ခိုဒါးမား ထည့်ခြင်း

ခရမ်းပင်များ

ထရိုင်ခိုဒါးမား မထည့်ခြင်း

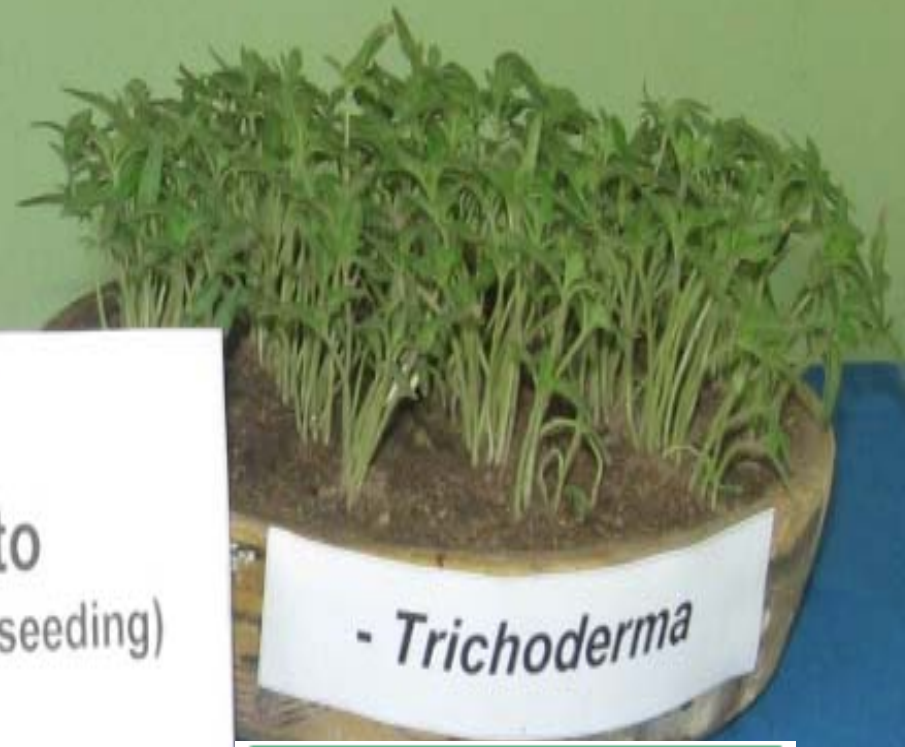
ထရိုင်ခိုဒါးမား ထည့်ခြင်း

ခရမ်းချဉ် ပျိုးပင်များ

+ *Trichoderma*

ထရီခ်ဒိုဒါးမား ထည့်ခြင်း

- *Trichoderma*

ထရီခ်ဒိုဒါးမား မထည့်ခြင်း

ငရုပ်ပျိုးပင်များ

ပဲပုပ် (ရေဆင်း- ၅)

Trichoderma (+)

Trichoderma (-)

Sesbania

ပြောင်း (ရေဆင်းစပ်မျိုး - ၁၀)

Trichoderma (+)

Trichoderma (-)

ထရီငိုဒါးမားမိုနွန်းထားအလိုက် မတ်ပဲသီးနှံ၏ ပင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးထွားမှု အခြေအနေကို စမ်းသပ်လေ့လာခြင်း

စမ်းသပ်သည့် မျိုး
စမ်းသပ်သည့်ပုံစံ
စမ်းသပ်ချက်များ

- မတ်ပဲ (ရေဆင်း- ၂)
- 5 x 5 RCB
- (၁) Trichoderma 6 kg/ac (၆ ကီလိုဂရမ်/ဧက)
- (၂) Trichoderma 9 kg/ac (၉ ကီလိုဂရမ်/ဧက)
- (၃) Trichoderma 12 kg/ac (၁၂ ကီလိုဂရမ်/ဧက)
- (၄) Trichoderma 15 kg/ac (၁၅ ကီလိုဂရမ်/ဧက)
- (၅) Control

ပဲတီစိမ်း (ရေဆင်း-၉)

(Field Experiment)

ဆက်စပ်ပြုစုရေးသားသော သက်ရှိ ထုတ်မြှေးကင်းရေး ဖွံ့ဖြိုးရေး
ပင်ပိုင်ဆိုင်ရှင်ကြီးထွားမှုနှင့် သဘာဝအလျောက်
ရောဂါကျရောက်မှုအား လေ့လာခြင်း

စမ်းသပ်သည့်သီးနှံ	• ဖြောင်း၊ ပဲတီစိမ်း၊ ပဲပုပ်
စမ်းသပ်ချက်	• (၁) ထုတ်မြှေးကင်းရေးမရှိ ထည့်ခြင်း • (၂) ထုတ်မြှေးကင်းရေးမရှိ ထည့်ခြင်း
စိုက်ရက်	• ပဲတီစိမ်း (၁၀-၅ - ၂၀၁၁) • ပဲပုပ် (၂၄-၅ - ၂၀၁၁) • ဖြောင်း (၂၄-၅ - ၂၀၁၁)

ထုတ်မြှေးကင်းရေး
(-)

ထုတ်မြှေးကင်းရေး
(+)

(၃) ပင်ကြွင်းပင်ကျန်များ ဆွေးမြေ့စေသောမို (Bio-composer)

✓ အပင်အကြွင်းအကျန်များကို လျှင်မြန်စွာ ဆွေးမြေ့စေသော အမ်ဇိုင်း (cellulose degrading enzymes) ကို ထုတ်ပေးသည့် အစွမ်းရှိသဖြင့် မြေဆွေး ပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ထရိုင်းဒိုဒါးမားမိုအား အသုံးပြုပုံ

(Application methods of Trichoderma)

ရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းရန် ထရိုင်းဒိုဒါးမားပွားစာထုပ်အား မြေတွင် ထည့်ပေးခြင်း (soil application of Trichoderma inoculants)

- ✓ ပျိုးအိုး၊ ပျိုးထုပ်များတွင် မှိုမျိုး(၁)ဆ၊ ဖွဲနု (၄)ဆ နှင့် မြေ(၁၀)ဆ ရောစိုက်ပျိုးပါ။
- ✓ ၁ မီတာ(၃.၃ ပေ) ပတ်လည်ပျိုးဘောင်တွင် မှိုမျိုး တစ်ထုပ် ကို ဖွဲနု(၄)ဆ ရော၍ ကြဲပက်ပြီး ထွန်မွှေကာ စိုက်ပျိုးပါ။
- ✓ ရောဂါကျအကွက်များတွင် မှိုမျိုး ၉၀ ကီလိုဂရမ် (၆၀ ထုပ်)/ ဧက နှုန်း ကြဲပက်ပြီး ထွန်မွှေကာ စိုက်ပျိုးပါ။

မျိုးစေ့ဖြင့် လူးနယ်ခြင်း (Seed treatment)

- ✓ မျိုးစေ့(၁)ကီလိုဂရမ် တွင် ထရိုင်ဆိုဒါးမားမိုအရော (၅၀)ဂရမ်နှင့် လူးနယ်ပြီး စိုက်ပျိုးပါ။
- ✓ ပြောင်းရွှေ့စိုက်သည့်ပျိုးပင်များတွင် ထရိုင်ဆိုဒါးမား မိုအရောကို တစ်ပင်လျှင် (၂၀-၂၅)ဂရမ် ထည့်၍ စိုက်ပျိုးပါ။

ပဲပင်များ အပင်ပေါက်ကောင်းစေရန်နှင့် မျိုးစေ့ဆောင် ရောဂါများ ကာကွယ်ကုသရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များ

မျိုးစေ့အပင်ပေါက်ကောင်းစေရန်
မစိုက်ပျိုးမီ ရေနှင့်စိမ်ခြင်း (၂ နာရီခန့်)

ရေစိမ်ပြီး မျိုးစေ့များ

ထရိုင်နိုဒါးမားမို့

မျိုးစေ့ကို ထရိုင်နိုဒါးမားမို့နှင့် လူးနယ်ခြင်း

ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှိုလူးနယ်စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ရောဂါကင်းပြီး အပင်ပေါက်
ကောင်းသည်ကို တွေ့မြင်ရပုံ

ပဲပုပ်မျိုးစေ့များကို မျိုးစေ့ (၁) ပြီးလျှင် ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှို အထုပ်တစ်ဝက်နှင့် လူးနယ်၍ စိုက်ပျိုးခြင်း

- ပဲမျိုးစုံမျိုးစေ့များ အပင်ပေါက်ညီညာစေရန်အတွက် မစိုက်ပျိုးမီ မျိုးစေ့များကို ရေတွင် (၂) နာရီခန့် စိမ်ပါ။
- ရေစိမ်ပြီးမျိုးစေ့များကို မှိုသတ်ဆေး (သို့မဟုတ်)
- ထရိုင်ဒိုဒါးမားမိုကို မျိုးစေ့ (၂) ပြီလျှင် တစ်ထုပ်နှုံးဖြင့် လူးနယ်၍ စိုက်ပျိုးပါက အပင်ပေါက်နှုန်း ညီညာကောင်းမွန်စေပါသည်။
- ပင်ညှိုးလက္ခဏာတွေ့တွေ့ချင်း Trichoderma အား အရည် ဖျော်ဖျန်းပေးခြင်း
- ဖျော်ရည်ပြုလုပ်ရန် Trichoderma (၁)ထုပ်ကို ရေ (၅) ဂါလံနှင့်ဖျော်ပြီး အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

စပါးတွင် ထရိုင်းဆိုဒါးမား အသုံးပြုပုံ

- ✓ စပါးမျိုးကို (၁) ရက် ရေစိမ်ပါ။
- ✓ မျိုးမအုပ်ခင်စပါးမျိုးကို ရေစစ်ပြီး Trichoderma ဖျော် ရည်တွင် (၃၀) မိနစ်စိမ်ပြီးမှ မျိုးအုပ်ပါ။
- ✓ ဖျော်ရည်ပြုလုပ်ရန် (မျိုးစေ့ -၁) တင်း) + Trichoderma (၅-၇) ထုပ်ကို ရေ (၂) ဂါလံခွဲနှင့် ဖျော်ပြီး အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ထရိုင်ခိုဒါးမားမို့ပွားစားအား နွားချေးမြေဆွေး၊ ဖွဲနုတို့ဖြင့် အမြောက်အမြားပွားများပုံ

နွားချေးမြေဆွေး (10 kg)

ဖွဲနု ၄ ဗူး (500 g)

မြေတွင်ထည့်ရန် အသင့်ဖြစ်သော
ထရိုင်ခိုဒါးမားမို့ပေါက်ရောက်နေသည့်
မြေဆွေးနှင့်ဖွဲနုအရော
(10 kg)

ထရိုင်ခိုဒါးမား ၁ ထုပ် (150 g)

(၁၅)ရက်ကြာ ပွားများရန်

(Soil application)

- နွားချေးမြေဆွေး -
- ၂တင်း+ ဖွဲနု ၅ပြီ+
- မို့ ၁၀ ထုပ်

ထရိုင်းဆိုးဒါးမားအရည်ဖျန်းခြင်း (Spray treatment)

- ✓ Trichoderma ၁-၂ ထုပ်/ ရေ ၄ ဂါလံတွင် ဖျော်ပြီး ဇကာနှင့် စစ်ပြီးမှ ဆေးဖျန်းပုံးအတွင်းထည့်ပါ။
- ✓ တစ်ဧကလျှင် (၅-၁၀)ထုပ်နှုန်းသုံးပါ။ (၁၀) ရက်တစ်ကြိမ် ဖျန်းပါ။

သစ်သီးပင်များနှင့် ဥယျာဉ်ခြံနှစ်ရှည်ပင်များတွင် အသုံးပြုပုံ

- ✓ ထရိုင်ဆိုဒါးမားအရည် (သို့) ပွားစားထုပ်ကို တစ်လခြား/ ၁၀ရက်ခြား ထည့်ပေးပါ
- ✓ တစ်နှစ်လျှင် ၃- ၄ ကြိမ် ထည့်သွင်းပေးပါ။

မြေဆွေးပုံပြုလုပ်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်း

✓ Tri: (၁)ဆ + ဖွဲ့နဲ့(၄)ဆ ရောပါ။

မြေဆွေးပြုလုပ်ခြင်း

- ✓ အလျား (၁၀)ပေ၊ အနံ(၃)ပေ၊ အမြင့်(၄)ပေ အရွယ် မြေဆွေးပုံ(၁)ပုံလျှင် မှိုမျိုး(၅)ထုပ်ကို အလွှာလိုက် ထည့်ပေးပါ။ (၂-၃)ပတ်အတွင်း ဆွေးမြေ့စေပါသည်။
- ✓ သီးနှံများ ရိတ်သိမ်းပြီး စပါးရိုးပြတ်များ၊ အပင် အကြွင်းအကျန်များ၊ လျင်မြန်စွာ ဆွေးမြေ့စေရန် တစ်ဧကလျှင် မှိုမျိုး(၆၀)ထုပ်အား ဖွဲနု(၄)ဆနှင့် ရော၍ ကြဲပက်ပြီး ထွန်ဖြင့် ဖုံးပေးပါ။ လျင်မြန်စွာ ဆွေးမြေ့စေပါသည်။
- ✓ မှို မထည့်မီ တစ်ဧကလျှင် ပုလဲ ဓာတ်မြေဩဇာ (၅၀)ကျပ်သား အား ရေဖျော်၍ ကြိုတင် ပက်ဖြန်းပေးပါက ဆွေးမြေ့မှု လျင်မြန် ပါသည်။

အထူးသတိပြုရန် အချက်များ

- » မျိုးစေ့နှင့် လူးနယ်စိုက်ပါက လူးနယ်ပြီး ချက်ချင်းစိုက်ပါ။
  - » စိုက်ပျိုးပြီးလျှင် ချက်ချင်းမြေဖုံးပါ။ (နေရောင်တိုက်ရိုက် မထိစေရန်)
  - » အယ်(လ်)ကာလီ (Alkali) ပါသော ဓာတု ဆေးများ၊ မှိုသတ်ဆေးများနှင့် ရောစပ် အသုံး မပြုသင့်ပါ။
(အနည်းဆုံး ၇ ရက်ခြား တစ်လှည့်စီ အသုံးပြုနိုင်)
- ✓ ထရိုင်ဆိုဒါးမားသည် အဏုဇီဝသက်ရှိ မှို (Fungus) ဖြစ်သဖြင့် အသုံးပြုရာတွင် ညွှန်ကြားထားသည့် အတိုင်း လိုက်နာရန် အထူး အရေးကြီးပါသည်။

မကွေးမြို့နယ်မကြီးကန်ကျေးရွာတောင်သူဦးမျိုးဌေး အကွက်ထရိုင်ဂိုဒါးမားမို့ဆေးဖျမ်းခြင်းနှင့် ထရိုင်ဂိုဒါး မားမို့ဖွံ့နှံ့နှင့်မြေဆွေးရောစပ်ပက်ခြင်းစမ်သပ်ကွက် တွင် ၂၈.၆.၁၈ ဒုတိယအကြိမ်ထည့်သွင်း ပထမအကြိ မ်တွင်ရှိသောနှမ်းအမြစ်နီခြင်ပျောက်သွားပြီးအပင်ဖြ ဖ်ထွန်းမှုကောင်းလာ၍စမ်သပ်တာအောင်မြင်၍ဝမ် သာခဲ့ရ

မကွေးမြို့နယ်မကြီးကန်ကျေးရွာတောင်သူဦးမျိုးဌေး အကွက်တွင်မိုးရွာသွန်းမှုများသောကြောင့်နှမ်းခင်းတွင် အမြစ်များနီလာခြင်းနှင့်တခိုနှိုင်းမဲလက္ခဏာများပ တွသည့်အချိန်တွင်ထရိုင်ဂိုဒါးမားမို့မျိုးအား ၁.၅၉ ကတွင်ရေဖျော့ဖျမ်း၍လည်ကောင်း ၂၉ကတွင်မြေ ဆွေး ဖွံ့နှံ့များနှင့်ရေနှင့်မွေ့၍ပက်ဖျမ်းခြင်းဖြင့်လည်းခ ကောင်းစမ်သပ်ခဲ့ရာ၁၀ရက်ခန့်တွင်ဒုတိယအကြိမ်ထ ည့်သွင်းချိန်တွင်အမြစ်နီများလုံးဝမရှိသည့်အပြင်နှမ်း ပင်များကြီးထွားသန်မာလာကြောင်းတွေ့ရဖွံ့နှံ့နှင့်မြေ ဆွေးရောထည့်သောအကွက်တွင်ပို၍ကောင်းကြော င်းတွေ့ရအလားတူ ကန်သာကြီးကျေးရွာတောင်သူ ဦးမြိုင်လွင်အကွက် တွင်နှမ်းရိုးမကျနေသ ည့်အခင်းတွင်ဖွံ့နှံ့နှင့်နွားချေးဆွေးနှင့်ထရိုင်ဂိုဒါး မား၁၀ကေထုတ်ထည့်သည်အကွက်တွင်ပြန်လည်ခ ကောင်းမွန်၍အပင်များသန်စွမ်းလာကြောင်းတွေ့ရပါ သည်မြို့သစ်မြို့နယ်တွင်လဲထရိုင်ဂိုဒါးမားထည့်သွင်း စမ်းသပ်ထားပါသည်အလယ်ဘိုကျေးရွာနှင့်မင်းဘူမြို့

မကွေးမြို့နယ် ကံသာကြီးကျေးရွာ တောင်သူဦးမြင့် လင်းရဲနှမ်းခင်းတွင် နှမ်းရိုးမည်း ကာကွယ်နှိမ်နင်းရန် တိုင်းသီးနှံကာကွယ်ရေးတာဝန်ခံဦးဆောင်ကာ မြို့န ယ်ဦးစီးမှူး ခရိုင်သီးနှံကာကွယ်ရေးတာဝန်ခံနှင့်အ တူမြို့နယ်ရုံးမှဝန်ထမ်းများဖြင့် ထရိုင်ဂိုဒါးမားမို့ ထုတ် များထည့် သွင်းပေးခဲ့ပါသည် ယခင်တကြိမ်ထည့်သွ င်းပြီး နှမ်းပင်အခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်လျက် ရှိပါသည်။

မကွေးမြို့နယ်မကြီးကန်ကျေးရွာတောင်သူဦးမျိုးဌေးအကွက်တွင်မိုရွာသွန်မှုများသောကြောင့်နှမ်းခင်းတွင်အမြစ်များနီလာခြင်းနှင့်တခိုရိုးမဲလက္ခဏာများတွေ့သည့်အချိန်...

Thank You

BEST FOR *You*
ORGANICS COMPANY

ခရမ်းချဉ်ပင်စည်ပုပ်ရောဂါ

- ❖ ခရမ်းချဉ်ပင်စည်ပုပ်ရောဂါကို ကြက်သွန်ဖြူ စစ်ထုတ်ရည် ၆၀ စီစီ/လီတာ၊ ၇၀ စီစီ/လီတာ၊ ၈၀ စီစီ/လီတာ၊ ၉၀ စီစီ/လီတာ၊ ၁၀၀ စီစီ/လီတာ နှုန်းဖြင့် ခရမ်းချဉ်ပင် သက်တမ်းတစ်လျှောက် (၅) ရက်ခြားတစ်ကြိမ် (၅) ကြိမ်ဖျန်းပေးခဲ့ပါသည်။
- ❖ တွေ့ရှိချက်များအရ ကြက်သွန်ဖြူစစ်ထုတ်ရည် ၉၀ စီစီ/လီတာ၊ ၁၀၀ စီစီ/လီတာ နှုန်းများ အသုံးပြုခြင်းက အပင်သေမှုရာခိုင်နှုန်းကို ၈၃% အထိ လျော့ချနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ကြက်သွန်ဖြူစစ်ထုတ်ရည်သည် ဓာတုမှိုသတ်ဆေးသုံးစွဲမှုကို လျော့ချနိုင်သည့် သဘာဝအပင်စစ်ထုတ်ရည်တစ်မျိုးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ပြောင်းသီးနှံတွင် ကျရောက်သည့် ဖောငမြောင်တောင် (*Spodoptera frugiperda*) အား Metarhizium ဇီဝပိုးသတ်ဆေးနှုန်းထား အမျိုးမျိုးဖျန်း၍ ကာကွယ်နှိမ်နင်း လေ့လာခြင်း

မက်တာဟီဇီယမ် ဇီဝပိုးသတ်ဆေး၏ ပြောင်းရွက်နှင့် ပြောင်းဖူးအပေါ် Faw army ဖျက်စီးမှုကို ကာကွယ်နှိမ်နင်းနိုင်မှု အခြေအနေ

ရည်ရွယ်ချက်

ပြောင်းရွက်နှင့် ပြောင်းဖူးသီးနှံအပေါ်
ဇီဝပိုးသတ်ဆေး၏ နှုန်းထားကို သိရှိရန်

ဖောင်မြောင်တောင်၏ ဖျက်ဆီးမှုကို လျော့ချ နိုင်မည့် Metarhizium

စမ်းသပ်သည့်နေရာ
စမ်းသပ်သည့်ရာသီ
ကာကွယ်နှိမ်နင်းမည့်သက်ရှိ
စမ်းသပ်သည့်ဇီဝပိုးသတ်ဆေး
စမ်းသပ်ချက်များ

- အပင်ရောဂါသုတေသနကွင်း
- ၂၀၂၃- ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ မိုးရာသီ
- ဖောင်မြောင်တောင် (*Spodoptera frugiperda*)
- Metarhizium
- ၁. Metarhizium (၂ လီတာ/ဧက)
- ၂. Metarhizium (၄ လီတာ/ဧက)
- ၃. Metarhizium (၆ လီတာ/ဧက)
- ၄. Emalenda
- ၅. Control

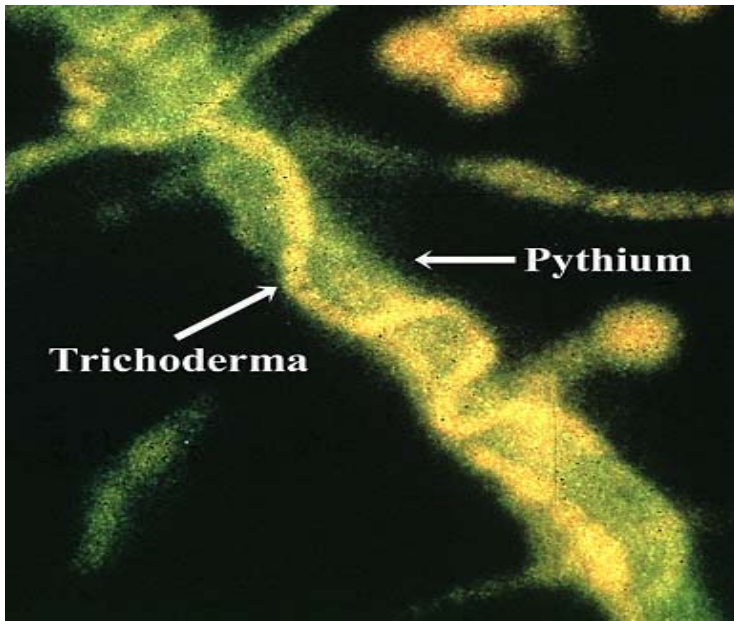
စမ်းသပ်သည့်မျိုး
စိုက်ပျိုးရက်
စမ်းသပ်ကွက်ပုံစံ

- ရေဆင်း- ၁၀
- ၂၈.၆.၂၀၂၃
- RCBD (၅x၄) ၊ စမ်းသပ်ကွက်ငယ်ဧရိယာ (၁၂ပေ x ၁၀ ပေ)

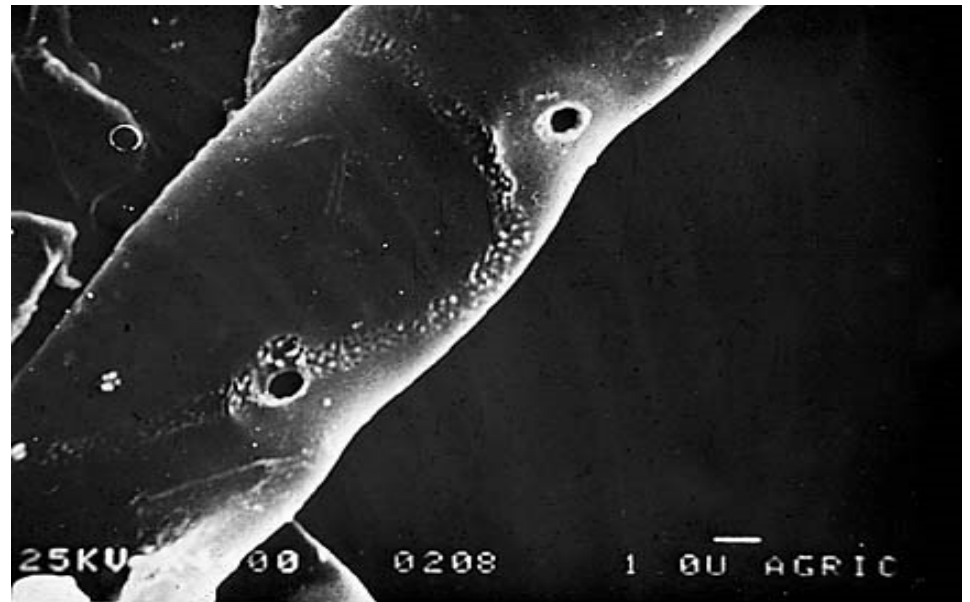
ပြောင်းသီးနှံတွင် ကျရောက်သည့် ဖောငမြောင်တောင် (*Spodoptera frugiperda*) အား
 Metarhizium ဇီဝပိုးသတ်ဆေးနှုန်းထား အမျိုးမျိုးဖျန်း၍ ကာကွယ်နှိမ်နင်း လေ့လာခြင်း
 တွေ့ရှိချက် (၂၀၂၂-၂၃ မိုးရာသီ)

စမ်းသပ်ချက်များ	အရွက် ပိုးဖျက်ဆီးမှုရာ ခိုင်နှုန်း	နှိမ်နင်းနိုင်မှု ရာခိုင်နှုန်း	အဖူးပိုး ဖျက်ဆီးမှု ရာခိုင်နှုန်း	နှိမ်နင်းနိုင်မှု ရာခိုင်နှုန်း	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)
Metarhizium (၂လီတာ/ဧက)	၅၄.၇ A	၁၂.၄ B	၁၈.၂ B	၁၆.၂၅ B	၃၄.၉ B
Metarhizium (၄လီတာ/ဧက)	၅၆.၁ A	၁၀.၂ B	၂၁.၀၂ B	၃.၅၃ B	၄၂.၉ B
Metarhizium (၆လီတာ/ဧက)	၄၉.၇ A	၂၀.၅ B	၁၈.၃ A	၁၆.၂၈ A	၄၀.၁ AB
Emalenda	၂၄.၄၈ B	၆၀.၉ A	၁၉.၉ A	၉.၀၀ A	၄၄.၄ A
Control	၆၂.၅ A	၀.၀၀ B	၂၁.၈ A	၀.၁ A	၃၉.၈ AB
P value	၀.၀၀၁	၀.၀၀၁	၀.၈၆၁	၀.၈၆၅	၀.၀၈၆
F- test	***	***	NS	NS	NS
CV%	၂၀.၅၇	၇၈.၃၆	၂၉	၂၉၄.၅၂	၁၁.၀၄
LSD	၁၅.၇	၂၅.၁	၈.၉	၄၀.၇၉	၆.၉

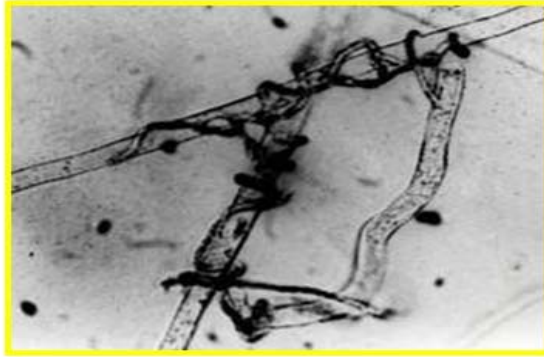
ထရိုင်းဒါးမားမိုမှ သီးနှံရောဂါဖြစ်မှု (plant pathogen)များအား
ရစ်ပတ်ခြင်းနှင့် ထိုးဖောက်တိုက်ခိုက်ခြင်း

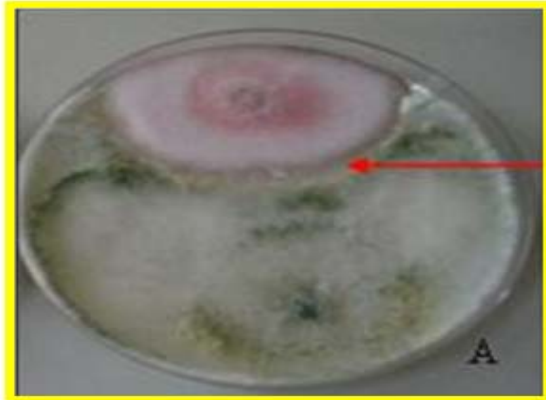
1- Attachment to the host hyphae by coiling

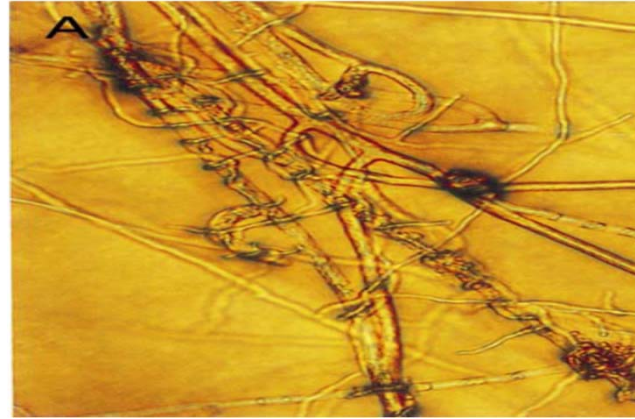
2- Penetrate the host cell walls by secreting lytic enzymes: Chitinases, Proteases, Cellulases

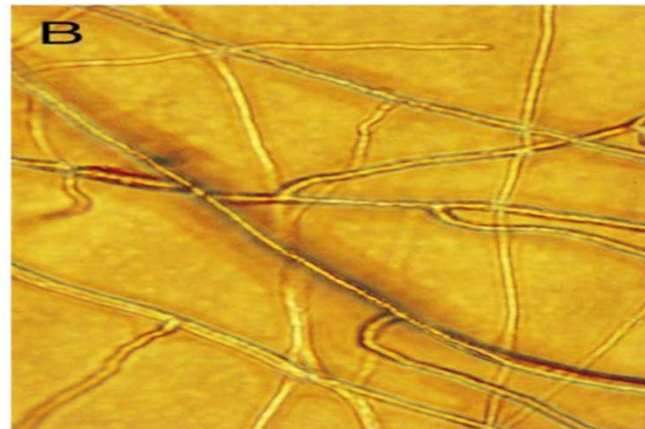
ထရိုင်ဆိုဒါးမားပေါ်ပေါက်မှုရောဂါဖြစ်မှုအားရစ်ပတ်တိုက်ခိုက်ပုံ

ထရိုင်ဆိုဒါးမားပေါ်ပေါက်မှု ရောဂါဖြစ်မှုအား
ဟန့်တားထားပုံ

ရောဂါဖြစ်မှုအား ထရိုင်ဆိုဒါးမားပေါ်ပေါက်မှု ရစ်ပတ်ထားပုံ

ရောဂါဖြစ်မှု

ဇီဝထိန်းချုပ်သက်ရှိ ထရိုင်ဆိုဒါးမား ပွားများ အသုံးပြုပုံကို သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း

ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှိုထုပ် ပြုလုပ်ပုံ အဆင့်ဆင့်

- မျိုးစေ့(၁)ကီလိုဂရမ် တွင် ထရိုင်ဆိုဒါးမားမှိုအရော (၅၀) ဂရမ်နှင့် လူးနယ်ပြီး စိုက်ပျိုးပါ။
- ပြောင်းရွှေ့စိုက်သည့်ပျိုးပင်များတွင် ထရိုင်ဆိုဒါးမား မှိုအရောကို တစ်ပင်လျှင် (၂၀-၂၅) ဂရမ် ထည့်၍ စိုက်ပျိုးပါ။
- ထရိုင်ဆိုဒါးမား ၁-၂ ထုပ်ကို ရေ ၄ ဂါလံ တွင်ပျော်ပြီး ဇကာနှင့်စစ်ပြီးမှ ဆေးဖျန်းပုံး အတွင်းထည့်ပါ။ တစ်ဧကလျှင် (၅-၁၀) ထုပ် နှုန်းသုံးနိုင်ပါသည်။ ၁၀ ရက်ခြား တစ်ကြိမ်ဖျန်းပါ။

- ❖ နှမ်းရိုးမဲရောဂါ
- ❖ *Sclerotium* spp. ကြောင့်ဖြစ်သော ခါးရီရောဂါများ
- ❖ မြစ်ခြောက်ဆွေး၊ မြစ်ပုပ်နှင့် ရွက်ဖုံးခြောက်ရောဂါများ
- ❖ ပင်ညှိုးရောဂါများ
- ❖ ပင်ရင်းပုပ် ရောဂါများ
- ❖ မြေဆောင်ရောဂါများကိုအဓိကကာကွယ်နိုင်ပါသည်။

မြေ တစ်ဧက တွင်ထည့်ရန် နွားချေးမြေဆွေး(၂)တင်း ဖွန် (၅)ပြီ + မှို (၁၀)ထုပ်+ တို့ဖြင့်ပွားများသုံးစွဲပါ။

ကာဗင်ဒါဇင်မိုသတ်ဆေး

မျိုးစေ့ကို ကာဗင်ဒါဇင်မိုသတ်ဆေးနှင့် လူးနယ်ခြင်း

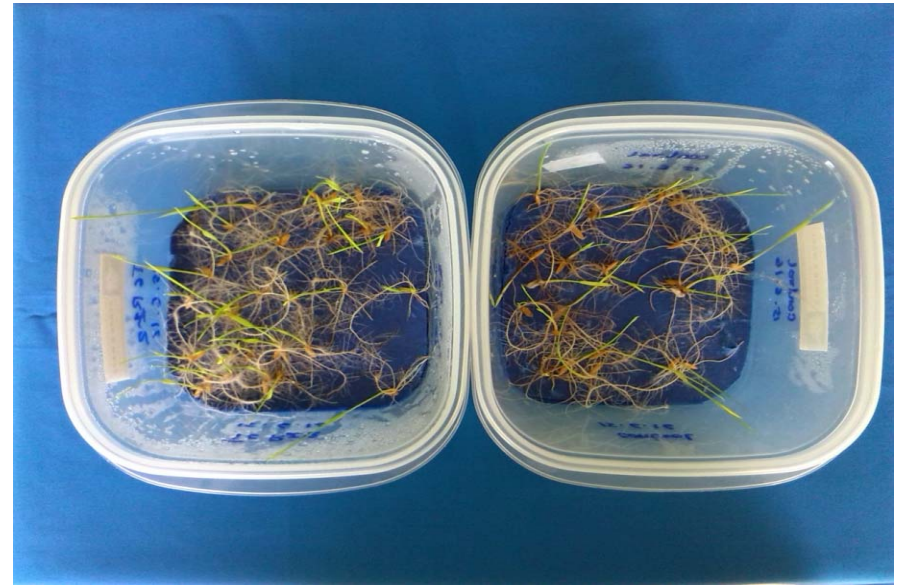
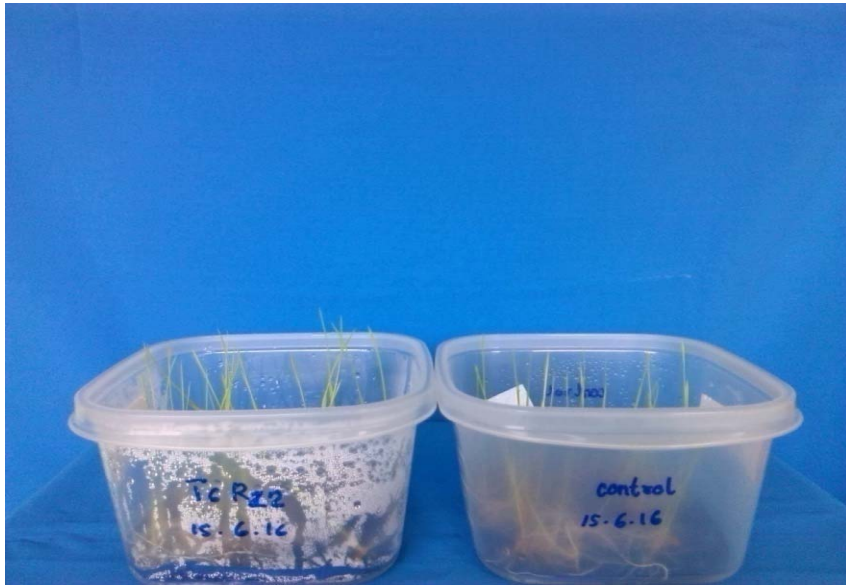

ကာဗင်ဒါဇင်နိုသတ်ဆေးလူးနယ်စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ရောဂါကင်းပြီး အပင်ပေါက်
ကောင်းသည်ကို တွေ့မြင်ရပုံ

ပဲပုပ်မျိုးစေ့များကို မျိုးစေ့ (၁) ပြုလျှင် ကာဗင်ဒါဇင်နိုသတ်ဆေး ဟင်းစားစွန်း (၁)စွန်းနှင့် လူးနယ်၍ စိုက်ပျိုးခြင်း

ဆေးမလူးထားသောမျိုးစေ့များ အပင်ပေါက်နေပုံ

စပါးမျိုးစေ့များကို Trichoderma နှင့် လူးနယ်၍ အညှောက်ဖောက်ခြင်း